

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Saffet Rüştü Tekin

O L A Y : 4/2/1976 gününde,(Teori Yayın Evi) nin sahibi olan sanığın,

Lenin tarafından yazılan ve Türçeye çevirme sorumluluğunu yüklediği (Ekin Devrimi Üzerine) isimli kitap ile kominizm propogandası yaptığı ileri sürülerek,Türk Ceza Yasası'nın 142/1. maddesi ile cezalandırılması istemiyle,İstanbul C. Savcılığı'nca kamu davası açılmıştır.

İstanbul 2.Ağır Ceza Mahkemesi,18/9/1979 günü 1976/227 Esas sayı ile,davanın sıkıyönetim askerî mahkemesi'nde görülmesi gerektiğini belirterek, görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi 21.12.1979 günlü,1979/1407 Esas sayı ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü,Başkan Ahmet H. Boyacıoğlu,Üye Fethi Özdural,İsmail Oğuz,Hakkı Müderrisoğlu,Şeref Tolunguç,Servet Tüzün ve İsmet Onur'un katıldığı 10.3.1980 günlü oturumda,geçici Raportör İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler,Cumhuriyet Başsavcılığı ile Askerî Yargıtay Başsavcılığı'nın bu davada İstanbul Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi'nin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan;oturuma Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Nail Yücel'in aynı doğrultudaki düşünceleri dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

İşin özüne geçilmeden önce Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca yaptığı başvurunun yöntemine uygun olup olmadığının incelenmesi gerekmiştir.Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin başvuru kararında,Esas numarasından başka bir de karar numarası yer aldığı görülmektedir.Başvuru kararında bir karar numarasının yer almış olması,mahkemenin görevsizli

Esas NO: 1980/11

kararı verdiğini ve elini davadan çektiğini kabule elverişli değildir. Bu durumda karar yerindeki açıklamaların da gözden geçirilmesi ve içeriğinin saptanması gerekmektedir. Bu yönden yapılan inceleme ise, mahkemenin elini davadan çekmediğini ortaya koymakta ve Yasa'nın 19. maddesi gereğince Uyuşmazlık Mahkemesi'nce işin karara bağlanmasını içeren bir istem niteliğini göstermektedir. Bu nedenle istemin yöntemine uyularak yapılmış olduğu kabul edilmelidir. İsmail Oğuz bu görüşe katılmamıştır.

Dosya içeriğinden suçun sıkıyönetim ilânından önce işlendiği anlaşılmaktadır.

1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesi hükmüne göre, sıkıyönetim ilânından önce işlenen bir suça ilişkin davanın sıkıyönetim askerî mahkemelerinde görülebilmesi için, o suçun sıkıyönetim ilânına neden olan suçlardan bulunması ya da sıkıyönetim askerî mahkemeleri'nin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olması gerekmektedir.

Gerek Anayasa'nın 124. gerek sıkıyönetim mahkemeleri'nin görevlerini belirleyen 1402 sayılı Yasa'nın 13. ve 15. maddeleri hükümleri karşısında yukarıda oluş biçimi açıklanan ve Türk Ceza Yasası'nın 142. maddesine uyan komünizm propogandası yapmak suçunun Yasa'da (Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümü nü tesis etmek veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak yahut memleket içinde müesses iktisadî veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmek veya Devlet siyasi ve hukukî nizamlarını topyekûn yok etmek için her ne suretle olursa olsun propoganda..) biçiminde tanımlandığına ve ideolojik amaçla Anayasa'nın tanıdığı hür demokratik düzeni veya temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet eylemlerinin ve anarşik ortamın yaratılmasının kökenini oluşturmasına göre bu suçun , sıkıyönetim ilânını gerektiren eylemlerden olduğunu ve sıkıyönetim askerî mahkemeleri'nin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunduğunu kabul zorunluk vardır.

Bu nedenlerle davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiğinden, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin başvurusunun reddine karar verilmelidir.

Bu görüşe Hakkı Müderrisoğlu, Servet Tüzüm ve İsmet Onur katılmamışlardır.

./.

Esas NO: 1980/11

SONUÇ : 1- Başvurunun yöntemine uygun olarak yapıldığına, İsmail Oğuz'un karşı oyuyla ve oyçokluğuyla,

2- Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı'da çözümlenmesi gerektiğinden başvurunun reddine Hakkı Müderrisoğlu, Servet Tüzün ve İsmet Onur'un karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 10.3.1980 gününde kesin olarak karar verildi.

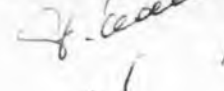
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdural

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Hakkı Müderrisoğlu

Üye

Şeref Tolungüç

Üye

Servet Tüzün

Üye

İsmet Onur

S/K

S/K

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/11

KARŞI OY YAZISI

İstanbul Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nin başvuru kararında; işe bakmanın genel Adalet Mahkemesi'nin görevine girdiğinden bahisle mahkenin görevsizliğine ve hasıl olan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesine denilmekle ayrıca 2247 sayılı kanunun 19. maddesi uyarınca dava ertelenmektedir.

Bu durumda: Başvurunun 2247 sayılı kanunun 14. maddesinemi yoksa aynı kanunun 19. maddesine dayalı olduğunun yorumunda bu kararın esas numarası 'alınmasından başka birde karar numarası almış olması önem kazanmaktadır. Başka bir deyişle bir işte karar numarası verilmesi mahkemenin o işten elini çektiğini kabul zorunluluğunu doğurur. Bir mahkemenin karar numarası vererek işi elinden çıkarmış olması karşısında, bu kararın içeriğinin saptanmasına ve karar yerindeki açıklamaların gözden geçirilmesine artık gerek yoktur.

Öyle ise: İstanbul Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nin 21.12.1979 günlü kararı 2247 sayılı kanunun 14. maddesine göre verilmiş olumsuz görev uyuşmazlığı kararıdır. Bu karar kesinleşmeden yapılmış olan başvuru yöntemine uygun olmadığından REDDİ ayundayım.

Üye

İsmail Oğuz

konusu olamayacağına göre; sözü edilen bu halin dışında kalan ve Anayasa'nın 124. maddesinde yer alan ve yukarıda sayılan eylemlerin, sıkıyönetim ilanına sebep olan suçlar ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçların ise burtabut suç olarak kabul edilmesi gerekir. Kanun koyucu, işbu maddeyi kabul ederken bu mahkemelerin belirli ve sınırlı nitelikteki suçlara kabileceği esasını öngörmüştür. Anayasa'nın 124. maddesinde yer alan ve sıkıyönetim ilan sebepleri olarak gösterilen suçlar dışında kalan eylemlere, sıkıyönetim askeri mahkemelerince bakılması, sözü edilen mahkemelerin "ceza etkinliğini arttırmak için hızlı yargılamayı sağlamak" şeklindeki kuruluş görevleri ile bağdaşmaz. Bu mahkemelerin bakacağı suçların çeşidi ve sayısı arttırıldığında "sürat" hususunda aynı oranda olumsuz etkilene bahis konusu olacağına ve dava konusu olayda ise;

Sanığa isnat olunan eylemin, "teori yayın evi" sahibi bulunan sanık tarafından 4.2.1976 tarihinde Türkçeye çevrilme sorumluluğu yüklenen ve Lenin'e ait "Ekim Devrimi üzerine" isimli kitap ile T.C.K.nun 142/1-6 maddelerinde yazılı suçun ika edilmiş olduğu iddiasını kapsadığı anlaşıldığına ve dava konusu fiilin işbu mahiyeti ile şiddete başvuru olarak işlenmiş olduğu söz konusu edilemeyeceği ve Anayasa'nın 124. maddesinde "sıkıyönetim ilan sebepleri" olarak gösterilen bütün haller için sarahaten "yaygın şiddet hareketlerin dönüşmüş olmaları şartı aranmadığına göre, tetkik konusu olayda olduğu gibi şiddete dönüşük olmayan eylemlerin 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun 13. maddesi 1. cümlesinde yazılı "sıkıyönetim ilanına sebep olan suç olarak kabul edilemeyeceği ve ayrıca söz konusu fiilin, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı olarak işlenmiş olduğunu zahire çıkaran dava dosyasında herhangi bir delim bulunmadığına ve bu durum muvacehesinde de aynı maddenin 2. cümlesinde yer alan "umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı olması" koşulu da gerçekleşmediği ve yukarıda açıklanan koşulların gerçekleşmemesi halinde, sırf sadece kanuni unsurları nazarı itibare alınarak ve bu nedenle herkesin sıkıyönetim halleri dışında olan hallerde işleyebileceği bir suçta bakmakla olayın nitelik ve işleniş şekline bakılmaksızın ve bu hususlar değerlendirilmeden sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevli olduğunun kabulü", 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun 13. maddesinin 2. cümlesinde yer alan "irtibatlı" ve 15. maddenin 1. fıkrasında açıklanan "sıkıyönetim ilanına ve faaliyetine ilişkin" olma koşullarının, ne nitelikte ne nicelikte olursa olsun bütün suçlar için mevcut olup olmadığının araştırılması gerektiği şeklindeki kural ile bağdaşmayacağı gibi Anayasa'nın kanuni yargı başlığını taşıyan 32. maddesindeki "hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz" şeklindeki ve sanıklar için "teminat" şartı olarak öngörülen görev kuralının uygulanması gibi çelişik bir durumun meydana gelmesini sağlayacağı ve netice itibariyle işbu nedenlerle sıkıyönetim ilanından çok önce 4.2.1976 tarihinde ika edildiği iddia olunan dava konusu fiile sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılamayacağı düşüncesiyle çoğunluk görüşüne karşıyız.

Üye
Hakkı Müderrisoğlu

Üye
Servet Tüzün

Üye
İsmet Onur

